

SVENSK NUMISMATISK TIDSKRIFT

SEPTEMBER 5 • 2006

**Ett ojämförligt geni
– Wolfgang Amadeus Mozart 250 år**

**Vitterhetsakademiens förtjänstmedalj till Brita Malmer
och Mats P. Malmer**

Pris 20 kr

Sveriges Mynthandlares Förening
anordnar

MYNTMÄSSA I LUND

Lördag 30 september
Hotel Lundia
(150 meter från järnvägsstationen)

Öppettid: 10.00 - 16.00
Entré 20:–

Deltagande mynthandlare:
J Pedersen Mynthandel, Pecunia, Strandbergs Mynthandel, Ticalen Mynthandel,
Lunds Mynthandel, Antikboden,
Ingvar Ehnбом, Hamrin & Svahn Mynt, Sten Høy samt Leif Hedstrand.

Innehåll SNT 5 • 2006

Sid

Artiklar och notiser

Ett ojämförligt geni – Wolfgang Amadeus Mozart 250 år	112
Präglade minnen från 1930-talet – landskamper i friidrott mellan Sverige och Tyskland	118
Tyska legationens guld och valutor gick till Riksbanken	119
Numismatiska inslag i Strindbergs <i>Röda rummet</i>	119
Skruvtalern från Innsbruck	120
SNF:s nya hemsida	121
Hjalmar Kinberg – en svensk storsamlare	122
Falskmyntning i Sexdrega	122
Konstnärsklubbens medalj från 1956	123
Numismatiska händelser i Sverige och utlandet 1898 såsom pressen speglade dem	124
Uppdatering av föreningens medlemsregister	127
Var trycktes papperspolletterna?	129
Spelknepp med dubbelsidigt mynt	129

Stående rubriker

Föreningar. Göteborgs Numismatiska Förenings medaljstudiecirkel ht 2006	125
Personalia. KVHAA:s förtjänstmedalj i guld till Brita Malmer och Mats P. Malmer	126
Nya mynt. En jubilerande ordbok och ett minnesmynt [Storbritannien]	127
Nya mynt. Enda reguljära myntet 2006? [50-öre]	127
Nytt om böcker – recensioner	128
Pressklipp. Historiska mynt hittades i Kina	129

Omslag

Skruvtaler med sex pappersrundlar med gravyrer föreställande Kristi liv. Den är tillverkad av en av drottning Kristinas riksdalrar i silver från 1641. Läs mer om denna vackra skruvtaler från Innsbruck i Eva Wiséhn's artikel på sid. 120. Foto: Gabriel Hildebrand.

SVENSK NUMISMATISK TIDSKRIFT

ges ut av

SVENSKA NUMISMATISKA FÖRENINGEN

i samarbete med

KUNGL. MYNTKABINETTET

Föreningen:

Banérgatan 17 nb
115 22 Stockholm
Tel 08-667 55 98

onsdag – torsdag kl 10.00 – 13.00

Fax 08-667 07 71

E-post: info@numismatik.se

Postgiro 15 00 07-3

Bankgiro 219-0502

Svenska Handelsbanken

Redaktionen:

Kungl. Myntkabinettet
Box 5428

114 84 Stockholm

Tel 08-5195 5300

Fax 08-411 22 14

E-post: info@myntkabinettet.se

Ansvarig utgivare:

Ian Wiséhn

Huvudredaktör och layout:

Monica Golabiewski Lannby

Auktionskalender:

Dan Carlberg 073-310 48 91

Rolf Sandström 031-99 24 54

Prenumerationer:

Pris 200 kr/år (8 nr)

Medlemmar erhåller tidningen
automatiskt

SNT trycks med bidrag från
Gunnar Ekströms stiftelse
samt Sven Svenssons stiftelse

För insänt, ej beställt, material ansvaras
ej. SNT:s texter och bilder lagras
elektroniskt och publiceras i pdf-format
på SNF:s och KMK:s hemsidor
(www.numismatik.se samt
www.myntkabinettet.se). Den som
sänder material till SNT anses medge
elektronisk lagring/publicering.

Tryck:

Masterprint Sätter & Tryckeri AB

ISSN 0283-071X

Föreningsaktiviteter

OKTOBER

14-15 Myntdagar i Kristianstad

I samarbete med 40-årsjubilerande Kristianstadsortens Numismatiska Förening arrangeras en numismatisk weekend i Kristianstad.

Lördag 14 oktober

10.50 Samling vid järnvägsstationen i Kristianstad.
11.00 Visning av företrädesvis numismatiska objekt ur Kristianstads läns museums samlingar.
12.30 Lunch på restaurang Kvarnen.
13.45 Buss avgår till Hovdala.
14.30 Guidad visning av Hovdala slott.
15.45 Bussen avgår till Skyrupsgården. Kaffe serveras.
17.15 Bussen går åter till Kristianstad. Beräknad återkomst ca kl. 18.00.
19.30 Middag på restaurang Artilleristen vid Stora Torg.

Söndag 15 oktober

09.00-11.00 Visning av auktionsobjekten i Siriusordens festlokal på Västra Boulevarden; under visning och auktion finns tillgång till lättare förtäring.
11.30-13.30 Auktionen, som föregås av ett kortare föredrag, börjar.

Under helgen hålls anföranden av bl.a. Lars O. Lagerqvist och Frédéric Elfver. Lunch på lördagen är västerbottengratinerad kycklingfilé, salladsbuffé, dryck och kaffe. Middag på lördagskvällen: Ålamacka med äggstanning, helstekt hjorttytterfilé med körsbärsås, smörstekta kantareller och potatiskaka, ljummen äppel- och björnbärsstrudel med gammaldags vaniljglass samt kaffe.

Priset för helgen är 450 kr. I priset ingår bussresa, samtliga entréer och föredrag, lunch, kaffe och kaka samt middag på lördagen. Anmälan, som är bindande, sker genom anmälan till Dan Carlberg, tfn 073-310 48 91, e-mail dan-carlberg@spray.se. Inbetalning av avgiften till PlusGiro 15 00 07-3 måste därefter göras omgående. Sista anmälningssdag är den 1 oktober. OBS! Antalet deltagare är begränsat.

NOVEMBER

25 Myntets dag – myntmessa med SNF-auktion på KMK

Mer information kommer i senare nummer av SNT.

Kungl. Myntkabinettet

Under sommaren har KMK öppnat två specialutställningar. Den 15 juni invigdes KMK:s bidrag till Mångkulturåret 2006: *Möten och identiteter – i silver, bambu och näver*. Denna berättar bl.a. om den etiopiske kejsaren Haile Selassies besök i Stockholm 1954 och om de silvermynt som utväxlades mellan kejsaren och Gustav VI Adolf. Vidare presenteras annorlunda betalningsmedel i form av kinesiska bambusedlar från 1920-talet och minst lika exotiska näverpolletter från 1670-talets Wattholma bruk i Uppland samt polletter från kaffeplantagen i Costa Rica. Utställningen står till årets slut.

Utställningen *Ibsens Kvinnor – Nina Sundbyes skulpturer möter Ibsens manuskript* öppnade för allmänheten den 14 juli men togs ned den 3 september för att vandra vidare till Rom. Den har varit mycket välbesökt. En annan utställning som går vidare är Myntkabinettets *Höganäs – inte bra krus* som från den 9 september kan ses i Höganäs.

Svenska Numismatiska Föreningen

Adress: Banérgatan 17 n.b. Buss 4, 44; T-bana Karlaplan.

Kansli: Besöks tid 10.30 - 13.00 onsdag – torsdag.

Stängt: Midsommar – 1 september; jul- och nyårshelgerna.

Hemsida: www.numismatik.se

Kungl. Myntkabinettet

Adress: Slottsbacken 6, Buss 2, 43, 55, 59, 76; T-bana Gamla stan.

Utställningar: Måndag – söndag kl. 10.00 - 16.00.

Numismatiska boksamlingen: Torsdagar kl. 13.00 - 16.00.

Hemsida: www.myntkabinettet.se

Ett ojämförligt geni – Wolfgang Amadeus Mozart 250 år

Av Eva Wiséhn

Mozart föddes den 27 januari 1756 i Salzburg som son till hovmusikern och kompositören Leopold Mozart och Maria Anna Pertl. Fadern insåg tidigt sin sons talang för musik, och redan vid fyra års ålder spelade han efter noter. Fem år gammal komponerade Mozart sitt första pianostycke och spelade utan svårighet vad som sattes framför honom. Han kunde också lätt transponera och improvisera.

Den fyra år äldre systern Maria Anna, "Nannerl", var också mycket begåvad. Fadern turnerade i Europa tillsammans med barnen. De spelade bl.a. vid hoven i Paris, Wien, München och London.

År 1762 skrev Mozarts far, Leopold: "Alla är imponerade, särskilt över pojken, och alla som jag har hört säger att hans begåvning är ojämförlig". Då Mozart som 13-åring, 1769, besökte Sixtinska kapellet i Rom fick han höra den niostämmiga *Miserere* av Gregorio Allegri. *Miserere* fick inte uppföras utanför kapellet. Mozart memorerade hela stycket och skrev ner det, nästan helt felfritt, vid hemkomsten.

Mozart var periodvis knuten till Salzburgs hovkapell men bosatte sig till slut i Wien. Han blev en mycket populär kompositör och pianist och hade bl.a. konserter i aristokratiska salonger och vid hovet i Wien. Han var ständigt engagerad med konserter men hade trots det stora ekonomiska problem. Han levde ett glatt och slösaktigt privatliv och kunde inte hantera pengar. Han blev flera

4.

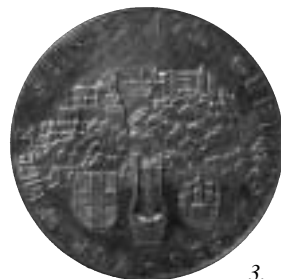
gångar allvarligt sjuk och kunde drabbas av djupa depressioner.

År 1782 gifte sig Mozart med Konstanze Weber. Deras äktenskap blev aldrig helt accepterat av Mozarts far. Paret fick sex barn av vilka endast två nådde vuxen ålder. En son, Franz Xaver Wolfgang, blev också musiker och kompositör.

År 1787 blev Mozart erbjuden titeln som kejsarlig kammarkompositör, och 1790 fick han tjänsten som kapellmästare vid Stephansdomen i Wien.

Mozart dog endast 36 år gammal den femte december 1791. Han höll just på med ett beställningsverk, Requiem, men hann aldrig fullborda det. Det finns en del frågetecken kring Mozarts död och mer eller mindre välgrundade rykten. Ett rykte var att Antonio Salieri, Mozarts starkaste konkurrent i Wien, skulle ha förgiftat Mozart. Idag anses det högst osannolikt. Det mest troliga är att han dog i sviterna efter den svåra influensaepidemi som drabbat Wien hösten 1791. Han begravdes enkelt och utan ceremoni.

Mozart komponerade 626 olika verk; 27 konserter för piano, över 30 musikstycken för stråkkvartett samt ett stort antal kompositioner för kvintetter och trios, 17 sonater för piano och 42 sonater för piano och fiol.

3.

Dessutom komponerade han flera operor. De mest kända är Figaros bröllop, *Così fan tutte* och *Don Juan*. *Trollflöjten* räknas som ett sångspel.

Mynt och medaljer

Till Mozarts minne har ett flertal medaljer och mynt präglats. När Österrike formgav sina euromynt var Mozart ett självklart motiv för ett av

ULF NORDLINDS MYNTHANDEL AB

Karlavägen 46

Box 5132 102 43 Stockholm
Tel 08/662 62 61 - Fax 08/661 62 13

KÖPER • SÄLJER • VÄRDERAR
MYNT • SEDLAR • MEDALJER
ORDNAR

Lagerlista över svenska person-
medaljer och numismatisk litteratur
www.nordlindsmynt.se

1.

2.

5.

6.

dem. Myntet framställer samtidigt Österrike som ett musikland. Formgivare till myntet är den österrikiske konstnären Josef Kaiser.

I Kungl. Myntkabinettets samling (KMK) finns fem medaljer och två

mynt, medan Uppsala universitets myntkabinett (UUM), bl.a. genom Nils-Uno Fornanders samling, har tolv medaljer och mynt över Mozart. Nedan följer en förteckning över dessa mynt och medaljer.

7.

8.

9.

1. Präglad 1896 till hyllning av minnesmonumentet i Wien. Åtsidan med porträtt samt texten: WOLFGANG · AMAD · MOZART och 1756-1791. Frånsidan med en svävande putto samt texten: ZUR / ENTHÜLLUNG / SEINES / DENKMALS / WIEN / 1896. Brons, 56 mm. Konstnär: Anton Scharff. UUM 200 150; KMK 24 139.

2. Gjuten till *Mozartfest* 1925. Åtsidan med porträtt och texten: WOLFGANG · AM – AD · MOZART. Frånsidan med musicerande och dansande änglar på Wartburgs borggård samt texten: MOZART / FEST 1925. Brons, 71 mm. Konstnär: Karl Goetz. UUM 200 149.

3. Präglad 1931 till 175-årsminnet av kompositörens födelse. Åtsidan med porträtt samt texten: WOLFGANG AMADEUS MOZART *1756-1931*. Frånsidan med borgen i Salzburg och en lyra mellan Salzburgs och Wiens stadsvapen samt texten: ZUR FEIER SEINES 175. GEBURTSTAGES [= till firandet av hans 175:te födelsedag]. Silver och brons, 36 mm. Konstnär: Arnold Hartig. UUM 200 106, 200 107.

4. Ensidig medalj med Mozarts porträtt samt namnet W. A. MOZART / 1756-1791. Brons, 75 mm. Konstnär: Arnold Hartig. KMK 26 408.

5. Präglad för Mozart-sällskapet *Internationalen Stiftung Mozarteum*. Åtsidan med porträtt samt texten: WOLFGANG AMADEUS MOZART och nedtill MCMXXXI samt konstnärssignatur. Frånsidan text på åtta rader: WIENER / AKADEMISCHE

10.

11.

/ MOZART- / GEMEINDE / DER / INTERNATIONALEN / STIFTUNG MOZARTEUM. Brons, 50 mm. Konstnär: J. Tautenhayn. UUM 200 151.

6. Österrikiskt mynt i valören 25 Schilling präglat 1956 till 200-årsminnet av kompositörens födelse. Frånsidan med Mozart-statyn från Burggarten samt texten: WOLFGANG AMADEUS MOZART 1756-1956. Silver, 30 mm. Konstnär: Edwin Griener. UUM 200 104, 200 105.

12.

7. Präglad av *La Monnaie* i Paris 1968. Åtsidan med en pianospelande ung Mozart samt texten: WOLFGANG AMADEUS MOZART. Frånsidan med en vy över Salzburg. På randen året 1976. Brons, 68 mm. Konstnär: Raymond Joly. UUM 200 153.

13.

11. Åtsidan med porträtt och namnet WOLFGANG AMADEUS MOZART. Frånsidan med en pianist vid flygel samt text: BECK Ó FÜLÖP. (Collection Hillström). Brons, 68,5 mm. Konstnär: Beck Ó. Fülöp. UUM 200 148.

12. Åtsidan med porträtt och namnet WOLFGANG AMADEUS MOZART. Frånsidan visar en naken yngling som stödjer sig mot en trädstam och blåser i flöjt. Text: MDCCLVI CRESCIS IN SAECVLA MCMLVI [= 1756 Han växer in i seklet 1956]. Gjuten, brons, 48,5 mm. Konstnär: Giacomo Manzu. UUM 200 470.

14.

8. Ensidig plakett med porträtt samt texten: MOZART. Monterad i träram tillsammans med flera andra plaketter. Brons, 65x54 mm. Konstnär: F. Stiasny. UUM 200 483.

9. Ensidig medalj med porträtt samt texten: WOLFG · AMAD · MOZART och Don Juan ovanför en notrad. Medaljen försedd med en ögla. Gjuten, brons, 88 mm. Osignerad. UUM 200 439.

10. Åtsidan med porträtt och namn: WOLFGANG AMADEUS MOZART. Frånsidans text på tre rader inom lagerkrans: IN / MEMORIAM / 1756-1956. Förgylld brons, 60 mm. Konstnär: Josef Tautenhayn jr. UUM 200 152.

15.

16.

15. Åtsidan med Mozart stående vid en flygel. Text: Ружавишников, И. М. 1982 [= Myntverket i Leningrad]. Frånsidan visar diverse musikinstrument över vilka ett språkband med texten Моцарм (Mozart). Därunder årtalen 1756 / 1791. Brons, 60 mm. Konstnär: Ruckavishnikov Iulian Mitrofanovich. UUM 200 456.

14. Åtsidan med Mozarts porträtt samt texten 250 år / MOZART / 2006. Frånsidan med en G-klav över notrader. Längs kanten namnet Wolfgang Amadeus Mozart / 1756 1791. Längst ner konstnärens signatur. Brons, 85 mm. Konstnär: Jozse Strazar 2006. KMK.

15. Ensidig plakett i form av nothäfte på vilket Mozarts porträtt finns avbildat. Brons, 127x98 mm. Konstnär: Jozse Strazar 2006. KMK. Skala 1:2.

16. Ensidig plakett i form av nothäfte i vilket Mozarts porträtt är inristat. Brons, 125x98 mm. Konstnär: Jozse Strazar 2006. KMK. Skala 1:2.

17. Jubileumsmynt från Österrrike. 5 euro 2006. Åtsidan med Mozarts porträtt. Formgivare: Helmut Andexlinger. KMK.

18. Jubileumsmynt från Tyskland. 10 euro 2006. Åtsidan formgiven av Jordi Regel. KMK.

Foto: Gabriel Hildebrand, KMK,
Harald Nilsson, UUM.

Litteratur

Weiss, W.: *Looking for Wolfgang Amadeus Mozart*. 2006.

Internet

www.studio-mozart.com

17.

18.

Svenska och skandinaviska mynt
och sedlar.

Stor sortering av utländska
jubileumsmynt, årsset samt småmynt.
Euro-utgåvor, polletter och medaljer.

Prislistor gratis.

NORRTÄLJE MYNTHANDEL

Box 4, 761 21 Norrtälje
Tel. 0176-168 26, Fax 0176-168 56

INTERNETADRESS:
<http://www.nmh-mynt.a.se>

HÅKAN WESTERLUND

MYNTHANDEL

KÖPER • SÄLJER • BYTER

MYNT • SEDLAR • MEDALJER

Olympiska föremål

Vasagatan 42
111 20 STOCKHOLM
TEL 08 - 411 08 07

Upptakten till en av Sveriges största och mest överraskande landskampssegrar. De svenska och tyska lagen före andra dagens tävlingar i Berlin 1937. Repro Jan Eve Olsson.

Präglade minnen från 1930-talet – landskamper i friidrott mellan Sverige och Tyskland

Under 1930-talet hade Sverige en mycket stark ställning i friidrott. Detta gjorde det sportsligt meningslöst att möta andra än ett fåtal starka länder. Det blev mest möten mot Ungern, Finland, Nederländerna, Norge och Tyskland. Landskamperna gjordes vanligtvis upp för två år, med en hemma- och en bortamatch för vardera laget. De ekonomiska betingelserna varierade. I en del fall betalade det gästande laget alla sina utgifter själva, i andra fall var det arrangörerna som helt eller delvis stod för kostnaderna.

Som några minnen från mötena mellan Sverige och Tyskland finns en plakett och ett märke från 1937 respektive 1938. Att Sverige kämpade mot ett Tyskland som styrdes av nazister märks mycket tydligt. På båda föremålen finns nämligen de nationella flaggorna. Den tyska visar hakkorset. Säkert hade många svenska friidrottare som deltagit i tävlingarna svårt att visa de där hemma sina medaljer. Åtminstone borde det ha varit så efter 1945.

En bronsplakett minner om tävlingarna i Berlin 18-19 september 1937. På åtsidan spränger två löpare målsnöret. I bakgrunden märks de två flaggorna. För att göra dem om möjligt ännu tydligare har färgerna

Hinderlöpning 3 000 meter i Stockholm 1938. Tysken Dompert leder före segrare L. Larsson. Repro Jan Eve Olsson.

målats med emaljfärg. Nederst finns texten: LEICHT ATHLETIK-/LÄNDERKAMPF / DEUTSCHLAND – / SCHWEDEN / OLYMPIA-STADION / 18-19 SEPTEMBER 1937. Frånsidan är slät förutom en ingravrad text: ZUR ERINNERUNG.

Denna landskamp i Berlin vann Sverige med siffrorna 107-101 poäng. Tyskarna var säkra på att äntligen vinna en seger över Sverige, men matchen – som gick på Olympiastadion – blev en ny triumf för den svenska "landskampsandan", som kul-

Bronsplakett över landskampen i friidrott mellan Sverige och Tyskland 1937. Inv.nr 101 942.

Foto Jan Eve Olsson. Förminskad.

Märke i vitmetall över landskampen i friidrott mellan Sverige och Tyskland 1938.

Foto Jan Eve Olsson. Skala 1:1.

minerade i trestegs- och höjdhoppen. I förstnämnda gren vände sålunda svenskarna i sista hoppet ett hotande dubbelnederlag till dubbelseger.

Landskampen mellan Sverige och Tyskland 1938 utspelades på Stockholms stadion 27-28 augusti. Den talrika publiken kunde köpa ett närmärke i vitmetall. Men troligen var det så att många drog sig för att bära ett märke som också pryddes av hakkorset. Förutom de två ländernas flaggor finns ett antal löpare i full fart. Märkets text lyder: LANDSKAMP / SVERIGE - / TYSKLAND / STOCKHOLM 1938. Märket är tillverkat hos Westins ateljé.

Vid denna landskamp vann Tyskland med siffrorna 108-100 poäng. Det svenska laget gjorde imponerande insatser, men tyskarna var för starka.

IW

Tyska legationens guld och valutor gick till Riksbanken

Den 7 maj 1945 kapitulerade Tyskland och därmed var andra världskriget i Europa över. I Stockholm och på andra orter i Sverige plockade statspolisen upp vissa tyska medborgare, som man misstänkte hade uppdrag från Tyskland. I huvudstaden placerades den tyska legationen under myndigheternas beskydd. Enligt folkrätten borde man ha ställt legationen och all tysk egendom under beskydd av en främmande neutral skyddsmakt (på samma sätt som den skedde med t.ex. den polska ambassaden 1939). Nu blev det inte riktigt så, eftersom ingen kunde tro att Tyskland skulle resa sig igen efter krigsslutet. Hatet mot tyskarna var också alltför stort för att någon skulle vilja hävda deras rättigheter 1945.

Under den första fredsmånaden var den tyska legationens dörrar låsta och poliskonstaplar patrullerade utanför (huset står kvar och är närmaste

granne till Nationalmuseum). Så till slut, den 15 juni, läste man upp dörrarna och in gick polisen, representanter från utrikesdepartementet och Sveriges Riksbank. Till kvällen hade de packat och forslat ut stora mängder valutor, guldmynt och guldtackor samt blandade värdeföremål. Allt till ett rapporterat värde av flera miljoner kronor. *Stockholms Tidningen* skrev dagen därpå att "inte mindre än sex säckar, mer eller mindre guldtyngda" forslades iväg genom UD:s försorg.

Legationslokalerna var fyllda med möbler och andra inventarier, som med olika billaster förts dit från andra lokaler (t.ex. olika tyska konsulat och företag) som tyskarna hade disponerat i Stockholm och på andra orter.

Riksbanken fick tills vidare förvara värdena av ädelmetaller och sedlar i sina valv på Helgeandsholmen. De allierade visade ett stort intresse när det gällde äganderätten till allt som beslagtogs. Vad som till slut hände med alla delar av "bytet" går knappast att utreda idag.

IW

Numismatiska inslag i Strindbergs Röda rummet

August Strindbergs roman *Röda rummet*, som kom ut första gången 1879, blev hans stora genombrott som prosa-författare. Med ens var Strindberg Sveriges mest diskuterade författare. Här visar Strindberg hur han kunde fylla en berättelse med sin salta och fräna ordkonst, med sina berömda Stockholmsskildringar och med sina humoristiska satirer från ämbetsmannavärlden.

Vid slutet av 1870-talet var Stockholm fortfarande en "liten" stad. Alla som var något kände varandra. Yngre män gick in i föreningar ägnade åt nöje, skytte, vitterhet, nykterhet eller samlande. Även Strindberg rörde sig i dessa kretsar.

Under åren 1874-1881 som e.o. amanuens på Kungliga biblioteket kom han i kontakt med många anorlunda personer. Där tjänstgjorde han under den synnerligen excentriske överbibliotekarien Edvard Klemming. År 1843 hade Klemming blivit inskriven som tillfällig amanuens i Kungl. Myntkabinettet. Någon lön fick han knappast, men utlopp för sitt stora intresse.

Det är känt att Strindberg hade kontakt även med andra numismatiker och att han själv hade synpunkter

på medaljkonsten. När så Strindberg skriver *Röda rummet* dyker numismatiken upp här och där. I kapitel 27 finns följande korta passage:

... varför han hyllar sig till Falk [Snoilsky] är därför att han samlar mynt och autografer – som han själv och därför att han är så fri från opposition, något så ovanligt hos ungt folk. Nu gå de båda gamla vännerna till Rosengrens, där de äro tämligen lugna för att träffa ungt folk och där tala de numismatik och autografi. Därpå dricka de kaffe i en soffa på Rydberg och pricka myntkataloger till klockan 6, då Posttidningen kommer och de få läsa utnämningarna.

I kapitel 29 finns ett annat intressant stycke värt att återge:

Men Falk, han är ogenomtränglig; han har kastat sig på numismatiken med en iver som icke är fullt naturlig, ja jag hörde honom häromdagen tala om att han var sysselsatt med utarbetandet av lärobok i ämnet och att han skulle söka få den antagen i skolorna där myntvetenskapen skulle bli ämne.

I romanen förekommer också hänvisningar till *Enskilta Banksedlar* och *Skånska femtilappar* m.m. Det är alltid givande att läsa något av Strindberg! Undertecknad har tidigare (i *SNT* 1995:7) skrivit några rader om "Fattiga i Röda rummet".

IW

Skruvtalern från Innsbruck

År 2004 inkom ett brev till Kungl. Myntkabinettet från Kurt Hallström som undrade om vi kände till vad som hänt med den skruvtaler han en gång ägt.

Hallström berättar i brevet att han under en semesterresa på 1970-talet besökte en mynthandel i Innsbruck. Han frågade om det fanns några svenska mynt i butiken. Innehavaren svarade att det inte fanns några, inga alls. Ett nedslående svar, men precis när Hallström var på väg att lämna butiken säger dock innehavaren: "Ja, vi har förstås en skruvtaler."

Hallström trodde knappt sina ögon och öron men köpte naturligtvis talern. Den fanns sedan under flera år i hans egen samling. Senare sålde han skruvtalern till en annan myntsammlare, som i sin tur sålde den vid Myntgalleriets auktion 1994.

Vid Myntgalleriets auktion nr 2 1994 inköptes den av Sven Svenssons stiftelse för numismatik. Stiftelsen skänkte sedan skruvtalern till Kungl. Myntkabinettet den 17 juni samma år, där den ingår i samlingen med inventarienummer 102 341.

Det finns flera skruvtalrar med porträttsidan av svenska riksdalrar präglade för Gustav II Adolf. Dessa är ofta kombinerade med fransidorna på riksdalrar från Augsburg. Detta är den första och enda Kristina-skruvtalern i Kungl. Myntkabinettets samling. Skruvtalern är gjord av en av Kristinas riksdalrar i silver från 1641.

Det var i Innsbruck som drottning Kristina den 3 november 1655 offentligen avlade sin katolska trosbekännelse. Kan det vara så att någon till minne av denna händelse lät tillverka skruvtalern? Den stora "skruvtalerstaden" Augsburg ligger bara ca 15 mil norr om Innsbruck. Det är naturligtvis fullt möjligt att skruvtalern tillverkats i Innsbruck men troligen är det silversmederna i Augsburg som stått för hantverket.

Talern innehåller sex färglagda kopparstick med religiösa motiv: a) flykten till Egypten, b) omskärelsen, c) Jesus undervisar i templet, d) Jesu väg mot Golgata, e) nedtagningen från korset och f) gravsättningen. Diametern är 43 mm och vikten 12,51 g.

En klassificering av skruvtalern enligt Preßler är grupp 1 (med gravyrer) och 3 (religiösa), och enligt

Clauss grupp IIIC (med inlagor av religiös natur, från 1600-till början av 1700-talet).

I Kungl. Myntkabinettets samling finns nu tretton skruvtalrar.

Eva Wiséhn

Litteratur

Clauss, H.: Der Schraubtalet und seine Geschichte. Mitteilungen Bayerische Numismatische Gesellschaft XXXI. Pressler, E.: Schraubtaler und Steckmedaillen. Verborgene Kostbarkeiten. Stuttgart 2000.

Münzen in Brauch und Aberglauben. Katalog från Germanisches National Museum i Nürnberg, Mainz am Rhein 1982.

Lästips i SNT!

Fornander, N-U.: "Skruva upp mig". SNT 1982:2 s. 38.

Wiséhn, E.: Denna taler den ska vandra. Skruvtalern. SNT 2001:2 s. 28-36.

— Medaljens insida. Skruvmedaljen. SNT 2001:4 s. 80-86.

— Skruvmedaljens historia fortsätter. SNT 2004:5 s. 104-106.

— Skruvdosans hemlighet. SNT 2005:1 s. 18-19.

Wiséhn, I.: Krigspropaganda i skruvtaler. SNT 1995:4 s. 109.

Skruvtalrar med de sex pappersrundlarna med gravyrer över Kristi liv. Foto: Gabriel Hildebrand, KMK. Se även omslagsbilden i färg.

På SNF:s hemsida kan du ...

- ... söka i SNT/Myntkontakt 1972-2006!
- ... söka i Numismatiska Meddelanden 1874-
- ... beställa litteratur till medlemspris
- ... se framsidor av SNT tillbaka till 1996

www.numismatik.se

SNF:s nya hemsida

I början av året släppte Svenska Numismatiska Föreningen (SNF) en ny hemsida med adressen:
<http://www.numismatik.se/>.

Förutom ett nytt utseende så finns det en del nya saker som är värda att lyfta fram. Innan jag går in på dessa vill jag kort berätta om historiken bakom föreningens webbsatsning.

Kjell Holmberg startade 1996 SNF:s första hemsida. Under de följande åren syntes en klar uppgång i antal medlemmar, inte minst i gruppen utomlands boende. Detta är till stor del på Internets förtjänst. År 2003 fick hemsidan under Dennis Petterssons ledning en egen domän, numismatik.se, samma som vi använder idag.

På den nya startsidan finns "Aktuellt" där de närmast förestående evenemangen ligger. Här finns också en bild av det senaste numret av Svensk Numismatisk Tidskrift (SNT) med en länk till det sökbara artikelregistret (se nedan). Vidare finns nu också en separat programsida med föreningens program. SNF:s alla auktioner är listade på en egen sida och finns dessutom i digitalt pdf-format från 1995 (auktion nr 133) och framåt.

Under rubriken "Om SNF" finns uppdaterade listor över föreningens styrelse, dess ordföranden genom åren, årsmöten och var de hållits, belöningar (t.ex. medaljer och den förgyllda medlemsnålen), fonder och stipendier, medaljutgivning m.m.

SNT – som funnits i nedladdningsbart pdf-format sedan nr 2003:5 – finns nu kompletterad med bilder på omslagen tillbaka till 1996. Hela artikelregistret för Myntkontakt/SNT finns också sökbar från hemsidan. Serien Numismatiska Meddelanden, som ges ut av SNF, är också digitalt sökbar från hemsidan. I sökningen ser man en liten bild av numret eller boken så att man enklare kan hitta den i sin bokhylla. Även många av framsidorna på den övriga litteratur som föreningen säljer avbildas.

Ambitionen är att webbplatsen skall hållas uppdaterad, men också utvecklas. Uppdateringen handlar t.ex. om att lägga in nya artiklar i SNT-registret då ett nytt nummer släppts. Kommentarer kan skickas till mig via e-post till:
webbmaster@numismatik.se

*Magnus Tagesson,
webbmaster*

SELINS MYNTHANDEL AB

Mynt sedlar medaljer
ordnar nålmärken

Öppettider
Vardagar 10.00 – 18.00
Lördagar 10.00 – 14.00
Regeringsgatan 6
111 53 Stockholm
Tel. 08-411 50 81
Fax. 08-411 52 23

LUNDS MYNTHANDEL

KÖPER och SÄLJER
BYTER och VÄRDERAR

MYNT och SEDLAR
TILLBEHÖR och LITTERATUR

GRATIS LAGERLISTA
(*uppge samlarområde*)

Klostergatan 5, 222 22 LUND
Tel och fax 046-14 43 69
e-post: siv-gunnar@swipnet.se

Hjalmar Kinberg – en svensk storsamlare

De flesta svenska storsamlare av mynt torde vara väl kända liksom innehållet i deras samlingar, men detta är inte fallet med Hjalmar Kinberg. Hans samlingar av mynt och medaljer ägnades två auktioner i Amsterdam. Men så samlade han inte alls på svenskt material. Kanske är det därför som han idag är tämligen bortglömd. Inte ens J. O. Wedberg har med några uppgifter om Kinberg i sin annars så innehållsrika klippssamling.

Johan Gustaf Hjalmar Kinberg föddes den 13 maj 1820 i Grönby socken i dåvarande Malmöhus län. Fadern var kontraktsprost. Hjalmar Kinberg utbildade sig till läkare i Lund och blev med. dr år 1850. Efter olika läkarförordnanden vid armén och flottan samt tjänst vid danska armén i Slesvig fick han den eftertraktade tjänsten som uppbördsläkare på korvetten "Eugenie". När "Eugenie" skulle ut på sin världsomsegling 1851-1853 fick Kinberg Vetenskapsakademiens uppdrag att göra zoologiska insamlingar. Han lyckades samla in en stor kollektion av framförallt lägre havsdjur och fåglar. Efter hemkomsten biträdde han vid den vetenskapliga bearbetningen. Kinberg fick snart en rad olika tjänster: prosektor och anatomie adjunkt vid Karolinska institutet 1853; professor i patologi och terapi 1859; professor i anatomi och fysiologi vid Veterinärinrättningen i Stockholm 1868. Han avgick från professuren 1888 och avled i Stockholm 29 augusti 1908.

Hjalmar Kinberg var känd som ivrig boksamlare och hans böcker fyllde tidvis en stor del av familjens bostad. Vid sidan av böcker samlade han också på mynt och medaljer.

Den 6 juni 1910 (och under följande dagar) såldes hos J. Schulman i Amsterdam den första delen av Hjalmar Kinbergs myntsamling. På den gröna katalogen står följande: *Collection Numismatique de feu Mr. J. G. HJALMAR KINBERG, Dr. Phil. et Méd. Prof. Em. Décédé à Stockholm. Ire PARTIE. COLLECTION UNIVERSELLE DE MONNAIES*. Katalogen upptar sammanlagt 3 119 nummer. Som sig bör inleds den med ca 640 antika mynt. Både de grekiska mynten och romerska republikens mynt imponerar. En stor avdelning innehåller mynt från tyska småstater (både medeltid och senare tid), Österrike-Ungern, Danmark-Norge samt

*Veterinärprofessorn och storsamlaren Hjalmar Kinberg (1820-1908).
Reprofoto.*

De två auktionskatalogerna från Schulman över Hjalmar Kinbergs mynt- och medaljsamling.

Slesvig-Holstein, Spanien, Frankrike, Nederländerna, italienska småstater, Ryssland och Baltikum m.m. Den utomeuropeiska avdelningen var också mycket rik: Indien, de ostindiska kompanierna, Siam, Kina, Korea, Japan, Afrika, Nord- och Sydamerika och Oceanien. Kort sagt en universalsamling med goda exemplar från alla tider. Som exempel på mynt som ingick kan nämnas en dansk Frederik III:s dubbeltaler från 1649 i strålande kvalitet; Böhmen, Ferdinand III, ¼ taler 1643; Hildesheim, Hartbert, pfennig 1199-1215; Ryssland, Nikolaus I, 12 rubel 1833,

platina samt 3 rubel 1828 i samma metall; Ferrara, Ercole I, 1471-1505, testone etc.

Den andra delen av samlingen såldes med början 1 juli 1910. Innehållet beskrevs på katalogens framsida: *COLLECTION DE MÉDAILLES ET JETONS*. Här såldes numren 3120 till 3959. Det rörde sig i huvudsak om europeiska medaljer från 1400-talet till slutet av 1800-talet. Det mesta i hög kvalitet.

Man kan naturligtvis undra över varför Hjalmar Kinberg inte samlade på svenska mynt och medaljer. Kanske var det för enkelt. Det kan också misstänkas vara så att samlingen såldes genom Schulman i Amsterdam på grund av att många mynt och medaljer i Kinbergs samling ursprungligen kommit från denna välkända firma.

Ian Wiséhn

Falskmyntning i Sexdrega

I Sexdrega socken i Västergötland häktades år 1850 drängen Svenning Magnusson för spridning av falska silvermynt. Förfälskningarna hade gjorts i tenn och sedan lagts i sönderstött krita för att hålla dem blanka.

Detta blev en av tio fällande domar för myntförfälskning under detta år. Ytterligare tio brott samma år gällde utprångling och förfälskning av statliga sedlar och privatbanksedlar, två respektive åtta mål. Alla bedragare var män, sju av dem tillhörde allmoget och tretton personer benämns som "övriga" i Ernst Nathorst-Böös avhandling *Hela världens tjuv* (1973).

Falskt silvermynt.

Drängen Svenning Magnusson, i tjänst hos prosten Lindberg i Sexdrega i Borås, blev d. 10 dennes der häktad för utprångling af falskt silvermynt. Han innehade, utom åtskillig falskt silvermynt, äfven en falsk Örebro-sedel å 10 rdr bko. Vid visitationen i hans hemvist i Sexdrega påträffades i en byrålåda omkring 28 rdr bko falskt silvermynt, nedlagdt i sönderstött krita, för att bibehålla myntet blankt. Til utseende har myntet, bestående af 1/4 och 1/8 riksdaler, någorlunda likhet med verkligt silvermynt, ehuru det är tillverkad af tenn. Svenning Magnusson förmodas likväl icke vara sjelfva fabrikanten, utan endast utprånglare.

Uppgiften är hämtad ur *Wedbergs klippssamling II* (1850) s. 257.

MGL

Konstnärsklubbens medalj från 1956

För femtio år sedan fick Tore Strindberg uppdraget att gravera Konstnärsklubbens medalj till dess 100-årsjubileum. Klubben hade nämligen bildats i Stockholm 1856 och den hade som syfte att verka för samförstånd bland konstens manliga utövare. Klubben har i år 150-årsjubileum.

J. Chr. Boklund var länge den främste ledaren för klubben. Genom konstlotterier m.m. insamlades medel till uppförande av en byggnad till klubben. Resultatet blev ett av Stockholms vackraste hus – Konstnärshuset på Smålandsgatan 7, alldeles bredvid Norrmalmstorg. Huset ritades av L. Peterson. Sedan 1889 har Konstnärsklubben haft sina möten och måltider i huset (väl arrangerade och smakliga kan notisförfattaren intyga). Dessutom arrangeras här flera årliga konstutställningar.

Den medalj som Strindberg utfört visar på åtsidan klubbens monogram, två K som ställts mot varandra. Därunder finns texten: KONSTNÄRS- / KLUBBEN / 100 ÅR / 1956. På från-

Konstnärsklubbens 100-årsmedalj från 1956. Medaljen graverades av Tore Strindberg och präglades hos Sporrang & Co. Foto: Gabriel Hildebrand, KMK.

sidan sitter tre damer och de symboliserar konstens musor som i sina händer håller symboler för det som omskriften i sin text anger: ARKITEKTUR, MÅLERI o GRAFIK, SKULPTUR.

Skulptören och medaljgravören Tore Strindberg (1882-1968) var son till en kusin till August Strindberg. Som elev till Adolf Lindberg utbildade sig Tore Strindberg till medaljgravör vid Myntverket under åren 1898-1902. Därefter blev det utbildning vid Konstakademien 1902-1907.

Tore Strindberg gjorde en lång rad konstverk – ofta offentliga skulpturer. Bland hans många medaljer kan t.ex. nämnas de över Selma Lagerlöf (1940), prinsessan Ingeborg (1940), Anna Retzius (1921) och Richard Andersson (1911). Strindberg gjorde också Städernas Allmänna Brandstodsbolags förtjänstmedalj (1937) och jubileumsmedaljen över Pierre de Coubertin samt Olympiska Spelen (1944).

Tore Strindberg behöll troget kontakten med firman Sporrang & Co. De första arbetena för detta företag gjorde han på 1910-talet och de sista på 1960-talet.

IV

Myntauktion ärligen i maj och december.

2 av de 10 olika Riksdaler
som inlämnats till dec.auktionen

Välkommen som köpare eller inlämnare
på våra auktioner.

Frimärkshuset Skandinavisk Filateli AB

Humlegårdsgatan 13 Telefon 08-661 74 50
114 46 STOCKHOLM Telefax 08-662 82 46

E-post: auctionbids@frimarkshuset.se
www.frimarkshuset.se

AURUM AUKTIONER AB stockholm

Myntauktioner i centrala Stockholm!

Låg provision - Alla objekt beskrivs utförligt
både i tryckt katalog och Internetkatalog

Vi söker alltid bättre
mynt, sedlar, medaljer, polletter och litteratur!

tel. 08-660 20 70, vard. 9-13 Mail: info@aurumauktioner.se

www.aurumauktioner.se

Numismatiska händelser i Sverige och utlandet 1898 såsom pressen speglade dem

Jag satt och bläddrade i justitierådet J. O. Wedbergs klippssamling (ATA, men deponerad i Kungl. Myntkabinettet) för året 1898 och fascinerades ännu en gång av de många spännande artiklarna, notiserna och annonserna. Det har visserligen nu gått 105 år sedan dessa klipp var aktuella, men innehållet intresserar mig och säkert gäller detta även andra som får läsa om numismatiska händelser under slutet av 1800-talet.

År 1898 firade Svenska Numismatiska Föreningen sitt 25-årsjubileum. Detta gjorde man i Henry Bukowskis lokaler på Arsenalsgatan 2 D fredagen den 29 april. *Fig. 1.* Vid årsmötet återvaldes överbibliotekariens greve Carl Snoilsky som ordförande. Dessutom återvaldes justitierådet Wedberg, dr Astley Levin och kamraren B. E. Hyckert. Efter ingenjören Westerlund som avlidit, valdes kamrer Hjelm. Till revisorer valdes överstelöjtnanten Ståhl och mynthandlaren Daniel Holmberg (se annonsen *fig. 5*) samt till suppleant byggmästaren Nilsson.

Ordföranden tillkännagav, att konungen Oscar II antagit erbjudandet att vara föreningens hedersledamot samt att Hans Majestät även mottagit den medalj som föreningen låtit prägla till minnet av konungens 25-årsjubileum. *Fig. 2.* Ett stort antal medlemmar deltog i mötet.

Under årsmötet passade Bukowski på att visa tredje delen av Oldenburgs myntsamling som skulle säljas den 3 maj och följande dagar. Annonser i tidningarna berättade att alla intresserade köpare först måste anmäla sin ankomst i förväg. *Fig. 3.* Till auktionen kom myntsamlare från hela Sverige. På plats i Bukowskis lokaler fanns tidigt dr Wennerberg från Nationalmuseet i Helsingfors. Dr Merzbacher hade kommit från München och L. E. Bruun kom från Köpenhamn. Riksbankens varien Hans Hildebrand sysselsatte sig under flera dagar med att noggrant granska det stora antal mynt som behövdes till Kungl. Myntkabinettet. Till auktionen hade man låtit trycka en fin katalog i den ovanligt stora upplagan av 1 000 exemplar.

Det låter sig inte göra att här räkna upp alla resultat från auktionen, men kanske kan en del exempel från

drottning Kristinas regering vara av intresse (se också *fig. 4*):

Dukat slagen i Stettin 1632, 215 kr; riksdaler, Weimar 1631, 650 kr; riksdaler 1647, 266 kr; ½ riksdaler, 1641, 120 kr; dito 1646, 151 kr; ¼ riksdaler, 1642, 181 kr; 8 mark, 1649, 270 kr; 4 mark, 1649, 102 kr; 2-mark, 1648, 102 kr; mark, 1646, 116 kr; 1 öre 1638, koppar, praktexemplar, 62 kr; 1 öre, 1645, koppar, 65 kr; 5-duk, Riga 1645, 756 kr; 3-duk, Riga 1643, 515 kr; 2-duk, Riga 1646, 240 kr; dukat, Riga 1644, 351 kr; dukat, Riga 1646, 340 kr; riksdaler, Riga 1643, 100 kr; 2-duk, Livland 1646, 121 kr; dukat 1646, 151 kr; riksdaler, 1645, 182 kr; ½ riksdaler, 1645, 240 kr; ½ riksdaler, 1645, 300 kr; ½ riksdaler, 1648, 403 kr; dukat, Reval 1650, 185 kr; riksdaler 1652, 710 kr; riksdaler, Wismar 1635, 1640, 1641 och 1645, 201 kr st.; 5-duk, Bremen och Verden 1650, 1 100 kr; 2-skillning 1650, 101 kr; dukat, Pommern 1641, 115 kr; dukat, Pommern 1646, 109 kr; riksdaler, Pommern 1644, 305 kr och ½ riksdaler, Pommern 1640, 435 kr.

Överståthållareämbetet ingrep mot pollettförsäljningen i Mariahissen sedan polisen kontaktat styrelsen för Mariahissen om ett missförhållande som de upptäckt. De ville upphäva den av bolagets direktör givna ordern, att *hisskorgarnes konduktörer skola sälja poletter till trafikanter, som ej färdas å färjorna.* Man sa att *konduktörerna för vinnande af full trygghet böra endast sköta hiss-korgarne.*

En tidningsnotis berättade om en vedhuggare i Belgien som i skogen vid Coutrières var sysselsatt med att fälla ett gammalt träd, påträffade en kista som innehöll tusentals guldmynt från Ludvig XIII:s och Ludvig XIV:s tid. I denna trakt stod år 1674 slaget vid Seneffe mellan prinzen av Condé och Wilhelm av Oranien. Tidningen förmodade att den funna skatten varit en regementskassa som undangömts före eller efter slaget.

Vid Konstakademiens högtidsdag erinrade preses friherren Nordenfalk om den stora förlusten som akademien lidit genom mynt- och medaljgravören Lea Ahlborns bortgång året innan. Han sade bl.a. att *hon i medaljgravörkonsten brutit en ny väg för kvinnans verksamhet.*

Riksbanken gav ut nya 100-kronors sedlar som hade samma utseende som 5-, 10-, 50- och 1000-kronors sedlar. Vissa tidningar uttryckte farhågor om att hundralapparna skulle kunna förväxlas med sedeln på 1 000 kronor.

Numismatiska Föreningen

sammaträder till årsmöte i Hr Bukowskis lokal, Arsenalsgatan 2 D, Fredagen den 29 April 1898 kl. 4 e. m.
(G. 62269) *Sekretären.*

Fig. 1.

Konung Oscars jubileum.

Svenska Numismatiska föreningens Minnespenning öfver Konung Oscars 25-års regeringsjubileum säljes genom undertecknad. Den är 53 mm i diameter (den s. k. 16-ers storleken) och kostar i silfver 10 kr., i brons 4 kr. Den expedieras till landoertern porto-fritt efter insänd likvid eller mot postförskott.
B. E. Hyckert, Stockholm, *Nr* 88 B Drottning-gatan, 2 tr. upp.

Fig. 2.

Storartad Myntauktion.

Tisdagen den 3:de Maj och följande dagar försäljes hos H. Bukowski genom Stockholms Bok-Auktionskamrars 3:de gruppen af framlidne kontorshufven I. F. H. Oldenburgs samling, omfattande tiden från Gustaf II Adolf till och med Carl XII.

Visning för myntsamlare från och med den 25:te April, efter förut gjord anmälan.
Obs! Försäljningen eger rum från 10-12 och 11,30-3.

Fig. 3.

Den stora myntauktionen hos Bukowski fortsattes i går. De högsta prisen voro följande:

Carl XI: Riga, dukat 1664 kr. 200, riksdaler 1672 kr. 365, halfriksdaler 1688 kr. 340, fjerdedelsrikdaler 1688 kr. 301, do 1668 kr. 200. Reval, dukat 1671 kr. 300, fyrmark 1664 kr. 263, do 1664 kr. 255, do utan art. kr. 370, tvåmark 1664 kr. 238, do 1671 kr. 265, mark 1664 kr. 202. Bremen och Verden, dukat 1676 kr. 560. Pommern, tvåduk 1661 kr. 400, do 1661 kr. 400, do 1684 kr. 400, do 1692 kr. 399, do 1694 kr. 314, do 1696 kr. 318, dukat 1666 kr. 200, do 1682 kr. 210, do 1682 kr. 205, do 1688 kr. 250, do 1690 kr. 360, do 1695 kr. 355, riksdaler 1674 kr. 220, do 1675 kr. 400, ¼-rikdaler 1685 kr. 240. Stralsund, dukat 1664 kr. 200, do 1666 kr. 200, riksdaler 1662 kr. 222. Wismar, riksdaler 1666 kr. 251, ¼-rikdaler eller 4 mark 1694 kr. 550.
Carl XII: dukat, s. k. Paykulls, 1706 kr. 500. Riga, dukat 1700 kr. 202, do 1701 kr. 271, do 1707 kr. 210. Pommern dukat 1706 kr. 202, do 1706 kr. 212, do 1709 kr. 229.

Slutsumman för hvad hittills sålts utgjorde kr. 81 000.

Auktionen fortsättes måndagen den 9 ds kl. 4 e. m., dervid försäljdes Carl XI:s och Carl XII:s svenska mynt.

Fig. 4.

Gamla Mynt

och Medaljer köpas i D. Holmbergs Mynthandel, *Nr* 95 A Regeringegatan, Stockholm. Träffas säkrast kl. 8-11 f. m., 2-4 e. m. Rika-Tel. 32 58.

Myntskåp,

i godt stånd, helst af ek eller mahogny, med cirka 20-30 lådor, önskas köpa till moderat pris.
Svar med uppgifna mått etc. till »Myntskåp», Dagbladskontoret, Storkyrkobrinken.

Fig. 5.

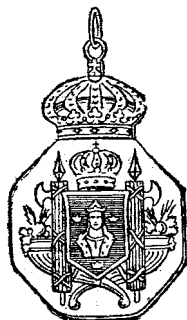

Fig. 6.

förra Kronolänsmanuen i Danderyds skeppslag
Carl Johan Nordquist,
 född den 26 September 1828,
 efter ett långvarigt och tåligt buret lidande
 stilla och fridfullt afstod
 ä Långängen i Danderyd den 2 December 1888,
 kl. 5 e. m.,
 sörjd och säkrad af mig, slägtingar
 och talrika vännar,
 har jag den smärtsamma pligten tillkännagiva.
 Augusta Nordquist,
 född Setterman.

Fig. 7.

I närheten av den pommerska byn Soldin hade man funnit ett mycket stort myntfynd, bestående av inte mindre än 20 000 pommerska, polska, brandenburgska, mecklenburgska och schlesiska silvermynt från 1300-talet.

Poliskåren i Stockholm fick under året nya tjänstetecken. Fig. 6. Dessa, som levererades av Militärekiperingsaktiebolaget (MEA), är åttkantiga och hade på åtsidan Överståthållareämbetets vapen i upphöjd prägel med kunglig krona. På framsidan finns texten *STOCKHOLMS POLIS* samt ett nummer i nedsänkt stansning. De nya tecknen var omkring en tredjedel mindre än de tidigare brickorna. Polismärkena utdelades till de olika distrikten. Endast åtta, högst tio, överlämnades till poliskommissarierna vid respektive distrikt. Des-

sa skulle bestämma vilka polismän som skulle få bära märkena. De vanliga patrullerande poliskonstaplarna fick inte några märken.

En mystisk person uppträdde på Norrmalm och uppgav sig falskeligen vara detektiv. Han visade en äkta polisbricka, men av det slag som kasserades den 1 november 1898, då nya brickor började användas. Detektiva polisen var naturligtvis nyfiken att få veta vem den falske detektiven var.

Fröken Gerda Ahlborn överlämnade till Nordiska museet stora delar av Lea Ahlborns artistiska kvarläten-skap. Förutom hennes egna arbets-verktyg, skänktes också medaljgrävören Johann Carl Hedlingers originalpuns från 1728 över Nikodemus Tessin d.y.

Den 19 oktober såldes i Bukowskis lokal genom Bokauktionskam-maren, en konstsamling som tillhört Lea Ahlborn samt kontorschefen Oldenburgs dupletter. Bland de sålda dupletterna kan nämnas följande försäljningsresultat: Erik XIV, 3-mark 1562, 71 kr; Johan III, 3-mark 1590, 57 kr; interregnum, riksdaler 1598, 125 kr; hertig Johan af Östergötland, riksdaler 1617, 158 kr; Karl XI, 8-daler 1660, 2010 kr (den högsta summa som dittills något plåtmynt betingat); Karl XI, 3-daler 1674, 930 kr och Gustav II Adolf, Elbing, riksdaler 1628, 106 kr. På auktionen kunde man även köpa Lea Ahlborns staffli.

Japan införde guldmyntfot 1 augusti 1898. Då upphörde det japanska yen-myntet i silver att vara lagligt betalningsmedel. Sedan man år 1871 började prägla detta mynt, hade man sammanlagt producerat över 162 miljoner exemplar. Den 31 juli var endast omkring 136 miljoner mynt inlösta. De återstående 26 miljoner mynten upphörde att gälla. Man antog att största delen av dem fanns i de kinesiska provinserna Manchuriet, Liaotung och Shantung, dit Japan under kriget mot Kina sänt stora summor pengar till soldaternas avlöning m.m.

En tidning berättade att Nederlän-dernas artonåriga drottning Wilhelmina låtit förstöra en hel upplaga frimärken sedan hon upptäckt att hennes porträtt på dem var allt annat än förskönet. Håret var, enligt hennes mening, för hårt struket bakom örat. Tidningen fortsatte med att berätta om ett liknande fall i Frankrike år 1853. Då hade man präglat de första silvermynten med Napoleon III:s bild. Präglingen hade redan börjat, då kejsaren fann en hårlock vara fel-aktigt placerad. Han befälde därför

att mynten skulle ändras och präglas på nytt.

Myntsamlaren Carl Johan Nordquist avled den 2 december 1898. Fig. 7. Han var född den 26 september 1828 och hade varit kronolänsman i Danderyds skeppslag. Hans svenska myntsamling såldes hos Bukowski. Samlingen omfattade en rikhaltig och vald samling av svenska och utländska mynt i guld, silver och koppar, plåtmynt och svenska sedlar. Nordquist hade år 1896 inköpt lektor R. W. Hartmanns stora och dyrbara samling av kopparmynt. Den svenska avdelningen (omkring 4 000 nummer) på auktionen avslutades med ca 100 sällsynta rara plåtmynt, pollettsamling och svenska medaljer. Hela samlingen såldes under tre dagar hos Bukowski för nära 29 000 kr.

Under rubriken Nytt, originellt, instruktivt såldes en minnesmedalj med anledning av konung Oscar II:s 70-årsdag den 21 januari 1899. Den är graverad av professor Adolf Lindberg och upptar förutom kungens bild också uppgifter på de viktigaste regeringshandlingarna samt 24 data ur kungens levnad. Medaljen i silver kostade 15 kr, i brons 4 kr och i britanniemetall 1 kr 50 öre. Den såldes hos alla välsorterade bok- och pappershandlare, cigarraffärer och tidningskontor samt hos Tenn- & Metallförädlings AB på Agnegatan 10, Stockholm.

Detta år fyllde kronan 25 år. Mynt-lagen av 1873 bestämde nämligen, att den nya myntfoten skulle gälla från den 1 januari 1875.

Ian Wiséhn

Göteborgs Numismatiska Förenings medalj-studiecirkel ht 2006

Måndagar kl. 18.30 i klubblokalen Jungmansgatan 57-61. Kaffe serveras i en paus.

25 september: Karl Axel Olsson: *Reverseernas symbolik i Denons Napoleonserie*. Bengt Holmén ger historiska bakgrundsglimtar.

23 oktober: Britta Ekre: *All barock är ej barock!* Medtag gärna egna medaljer.

27 november: Birgit Hahne Eriksson: *Tyska medaljer*.

29 januari 2007: Kerstin Staberg: *Albert Schweitzer*.

Närmare upplysningar lämnas av Bengt Holmén: tel. 031-53 07 76.

KVHAA:s förtjänstmedalj i guld till Brita Malmer och Mats P. Malmer

Ett av Kungl. Vitterhetsakademiens syften är att stödja humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning. Årligen delar Akademien ut priser och belöningar inom det humanistiska och samhällsvetenskapliga verksamhetsfältet för att uppmärksamma och stödja förtjänstfulla insatser.

Vid Akademiens årshögtid den 20 mars 2006 i Ridderhussalen tilldelades professor emerita Brita Malmer Akademiens förtjänstmedalj i guld för banbrytande insatser inom svensk numismatik. Vid samma tillfälle tilldelades professor emeritus Mats P. Malmer Akademiens förtjänstmedalj i guld för betydelsefullt och internationellt uppmärksammat teoretiskt och metodiskt arbete inom svensk arkeologi, särskilt stenåldersforskning.

Medaljbeskrivning (hämtad ur Rasmusson & Lagerqvist 1992, s. 53):

Åtsida: GUSTAF VI ADOLF upp- till medsols längs kanten: HUMANISTISKA VETENSKAPERS FRÅMJÄRE nedtill motsols längs kanten. Konungens halssbild, höger sida; till höger konstnärssignaturen G / SL med nedsänkta bokstäver.

Frånsida: KUNGL. / VITT. HIST. O. / ANT. AKAD. I mitten tre lagerkransar. Nederst FÖR BERÖMVÄRD / GÄRNING.

33 mm (8:e storleken). Modellrad 1966-1967 av Gunvor Svensson Lundkvist. Präglad mars 1967 och vid senare tillfällen av AB Sporrang (Norrtälje), som förvarar stamparna.

I numismatiska kretsar kan det för övrigt vara av intresse att nämna att f. bankokommissarien, fil. dr Torgny Lindgren (1905-1984), år 1974 tilldelades Akademiens förtjänstmedalj i guld för hans insatser inom numismatiken samt omsorger om Vadstena nunnekloster. Lindgren invaldes som korresponderande ledamot av Akademien år 1953.

Frédéric Elfver

Litteratur

Rasmusson, N-L.: *Medaljer och jetoner slagna av Kungl. Vitterhetsakademien och Kungl. Vitterhets Historie och Antikvitets Akademien 1753-1986. Text och notapparat reviderade med komplettering för åren 1953-1991 av Lars O. Lagerqvist.* Stockholm 1992.

Brita Malmer mottager KVHAA:s förtjänstmedalj av kronprinsessan Victoria den 20 mars 2006. Foto: Mikael Röhr.

Kungl. Vitterhetsakademiens förtjänstmedalj i guld, instiftad 1967. Herrmonterat exemplar i Kungl. Myntkabinettets samlingar. Foto: Gabriel Hildebrand, KMK.

**Bli medlem i
SVENSKA
NUMISMATISKA
FÖRENINGEN**

Årsavgiften är 250 kr, juniorer (under 20 år) 125 kr. Som medlem får Du SNT automatiskt. Du kan också enbart prenumerera på tidningen. Det kostar endast 200:- för åtta nr per år.

En jubilerande ordbok och ett minnesmynt

Det är inte bara Sverige som kommer ut med minnesmynt i en lång rad. Många andra länder ser samma utveckling. Men man kan göra det på olika sätt.

Royal Mint har utgivit ett flertal jubileumsmynt under de senaste åren. Det trevliga är att det oftast handlar om reguljära mynt, t.ex. 2 pund och 50 pence, som får en stor upplaga och sprids bland befolkningen. På 50 pence-mynten har man bl.a. firat 150-årsminnet av de allmänna biblioteken och sportprestationen att springa 1 mile på 4 minuter. En hel befolkning kan ta del av olika jubileer och andra minnesvärda händelser i den brittiska historien.

Till 250-årsminnet av att Samuel Johnsons, Dr Johnson, *A Dictionary of the English Language*, publicerades 1755 lät Royal Mint ge ut ett 50-pencemynt. Myntet är "legal tender" d.v.s. ett giltigt, reguljärt mynt. Myntets åtsida visar, liksom övriga 50-pencemynt, drottning Elisabet II:s porträtt utfört av Ian Rank-Broadley. Frånsidan har en design som utgår från Johnsons lexikon utfört av Tom Phillips. Man har lämpligt nog valt att fokusera på orden femtio och pence.

Samuel Johnson föddes i Lichfield 1709. Han utbildade sig till journalist och arbetade som sådan i Birmingham och London. Behovet av ett standardverk för det engelska språket hade länge varit stort. Bokförläggarna Robert Dodslet och Thomas Longman kontrakterade Johnson för att under tre år arbeta med en ordbok. Johnson påbörjade sitt arbete med ordboken 1746.

Ordboken prisades högt av allmänheten och har haft stor betydelse för det skrivna språket. Trots detta var publiceringen ingen lukrativ historia för Johnson. Eftersom arbetet drog ut på tiden fick han själv bekosta flera års arbete och drogs sedan under många år med stora ekonomiska problem.

Det tog nio år att färdigställa boken som innehåller 40.000 ord. Johnson illustrerade innebörden av vissa ord genom att citera kända författare som t.ex. Shakespeare. Det finns över 100.000 citat i boken. Många gånger förklarar han ord på

Storbritannien. 50 pence 2005.
Foto: Gabriel Hildebrand.

Årets 50-öring samt en förstoring av riksbankschefens märke.
Foto: Gabriel Hildebrand.

ett humoristiskt sätt t.ex.: "OATS: a grain which in England is generally given to horses, but in Scotland supports the people" (HAVRE: sädeslag som i England ges till hästar men i Skottland försörjer folket).

År 1762 belönades Johnson av Georg III med en pension. Han dog 1774 och begravdes i Westminster Abbey.

Myntet har också präglats i 22 karats guld i en upplaga på 1 000 mynt. Myntet finns att köpa för £275 från Royal Mint i London.

Eva Wiséhn

Internet

www.24carat.co.uk/2005fiftypences.html
(22 mars 2006).

Strandbergs Mynt

&
Aktiesamlaren AB

köper och säljer

Mynt, sedlar, ordnar, medaljer, aktiebrev
äldre handlingar m.m.
charta sigillata, fornsaker m.m.

Se vår hemsida

www.aktiesamlaren-bjb.se

Arsenalsgatan 6, Box 7377, 103 91 Stockholm
Tel: 08-611 01 10, Fax: 08-611 32 95

Enda reguljära myntet 2006?

När detta skrives (sommaren 2006) tillverkar Myntverket AB i Eskilstuna 50-öringar, och de bär som första mynt den nye riksbankschefens två initialer (S I för Stefan Ingves), som vi berättat om i ett tidigare nummer (SNT 2006:1 s. 20). Det framgår av bilden här invid.

Bortsett från ett planerat jubileumsmynt (ännu ej beställt) ser det ut som om denna 50-öring blir det enda svenska myntet i år. I varje fall anser Riksbanken att lagren av de andra reguljära valörerna är tillräckliga. Alltså inget årsset 2006!

På grund av telefonförfrågningar kan meddelas, att H M Konungen undanbett sig ännu ett minnesmynt eller -medalj till sin 60-årsdag i våras.

LLt

Uppdatering av föreningens medlemsregister

Föreningen håller på med en uppdatering av sitt medlemsregister. Medlemsregistret lagras digitalt. Det skall framhållas att registret enbart är för intern bruk. Registret kommer ej att säljas till någon utomstående aktör.

Vid eventuella frågor, vänligen kontakta föreningens kansli.

Nytt om böcker – recensioner

Jensen, J. S., Smekalova, T. N.: The great numismatic collections on the Baltic. From coin collections of the sovereigns to national research institutions. 188 s., varav 40 s. bilder. S:t Petersburg 2005. ISBN 5-7422-0972-X. Distribueras av: Den Kgl. Mønt- og Medaillesamling, Nationalmuseet, Frederiksholms kanal 12, DK-1220 Köpenhamn K. Pris 150 Dkr + porto och moms.

ETT SYMPOSIUM HÖLLS i S:t Petersburg i Ryssland den 21-25 oktober 2003. Platsen för sammankomsten var det historiska slottet Znamenka, som tsar Nikolas I förvärvat till sin gemål, tsarinnan Alexandra, år 1835.

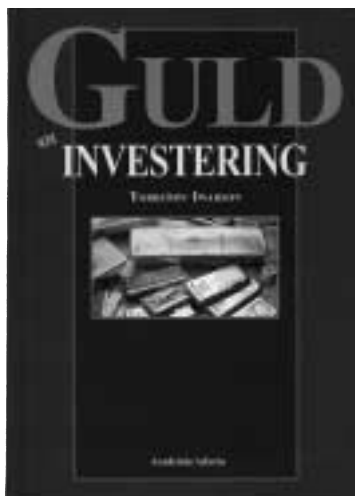
Ämnet för symposiet var de större numismatiska samlingarna i städerna kring Östersjön, deras innehåll och historia. Femton personer deltog i symposiet. Denna bok, som kom ut förra året, innehåller de tryckta föreläsningarna.

Från Köpenhamn deltog Jørgen Steen Jensen, som berättar om Den Kgl. Mønt- og Medaillesamling, men skriver också förordet i boken. Tuukka Talvio från Helsingfors skriver om numismatik i norra Europa. Ian Wiséhn och Lars O. Lagerqvists föreläsningar behandlade Kungl. Myntkabinettet i Stockholm respektive C. G. Tessin och Lovisa Ulrika som samlare. Harald Nilsson skriver om Uppsala universitets myntkabinets samlingar.

Övriga föreläsare var Jurij Djukov från Eremitaget i S:t Petersburg, V. M. Potin, Catherina Lepechina och Vitaly Kalinin också från Eremitaget, liksom Eugenia Schukina som skriver om svenska medaljer i Eremitaget, samt Peter Gajdukov, chef för Historiska avdelningen vid the Russian Humanitarian Scientific Foundation, och slutligen Vladimir Stolba från universitetet i Aarhus.

Boken är skriven på engelska med rysk sammanfattning.

MGL

Torbjörn Iwarson: Guld som investering. Academia Adacta, Lund 2006. ISBN 91-89300-14-9. 120 s, inb.

ATT INVESTERA I GULD har aldrig tilltalat svenskarna på samma sätt som t.ex. fransmän. Författaren till denna bok, anställd vid Handelsbankens Capital Markets vid huvudkontoret i Stockholm, anser att man skall se det som ett komplement till värdepapperna – aktier och obligationer – i sin portfölj. Han skriver: "Guld är speciellt eftersom det är den enda finansiella tillgången som inte samtidigt är någon annans skuld".

I dagarna är guld åter dyrt, i varje fall när detta skrives (maj 2006), medan börsvärdena sjunker. Äldre och medelålders läsare minns nog hur det var omkring 1980. Men författaren och många med honom menar, att den genomsnittliga värdestegringen på guld, 3% om året eller så, gör att man bör ta med den ädla metallen i beräkningen när man placerar sina pengar, inte minst nu när vi sedan år 2000 inte betalar moms (en allmän EU-regel).

Givetvis får man ingen annan avkastning av guldet än värdestegringen. Förf. går nog igenom för- och nackdelar. På s. 85ff tar han upp bullionmynt som Kruggerand (1 uns guld), Gold Eagle om 50 dollar o.s.v. samt vad han kallar "Historiska guldmünt", dock inte äldre än 1800-talet. Bilderna hade kunnat vara bättre. Guldtackor finns ju åtskilliga, han visar exempel från Boliden, PAMP och Crédit Suisse. Man kan också skaffa sig s.k. goldwarrants, så slipper man oroa sig för inbrott. Eller köpa aktier i guldgruvor.

En nyttig bok som rekommenderas för läsning, även om antalet guldsparare kanske bara ökar marginellt kan det ge alla en tankeställare.

LLt

HB MYNT & MEDALJER

Sveavägen 96

Box 19507

S-104 32 Stockholm 19

T-Rådmanngatan (uppgång Handelshögskolan)

+ fax 08-673 34 23

Svenska och utländska mynt, sedlar och ordnar, militaria och nålmärken, medaljer

Öppet: vard. 11-17, fred. 11-15, lörd. 11-14

MYNT- & FRIMÄRKSTILLBEHÖR

till lågpris

HF FRIMÄRKEN

Trålvägen 6, 434 92 Vallda

Tel. 0300-281 25, Fax 282 25

www.hffrimarken.com • info@hffrimarken.com

Nyutkommen bok från Kungl. Myntkabinetttet!

Per Larson: Ryska droppar. Den ryska myntningen 1350-1700. Omfång: 110 sidor, rikligt illustrerad i sv/vitt. Pris: 100 kr.

Ryska droppar är den första bok där man på ett skandinaviskt språk introducerar den ryska medeltidsmyntningen. Den bjuder på historiska tillbakablickar, en grundlig genomgång av myntningen under perioden 1350-1700, prägningsteknik, myntningen under den svenska ockupationen av Novgorod, novodeler och förfalskningar, ryska droppar i Kungl. Myntkabinetttets systematiska samling m.m.

Boken rekommenderas till alla som är intresserade av medeltidsmynt och rysk/nordeuropeisk historia.

Ryska droppar kan köpas i Kungl. Myntkabinetttets butik.

För vidare information och beställning (ev. porto tillkommer), vänligen ring 08-5195 5304.

FW

SVENSKA NUMISMATISKA
FÖRENINGENS

MEDLEMSNÅL

kan rekvireras från kansliet!
Pris: 35 kr + porto

Pressklipp

Historiska mynt hittades i Kina

När de kinesiska arbetarna rev upp en tegelvägg i en gammal byggnad i Shaanzi-provinsen blev de förvånade: där låg ett ton mynt präglade för 900-1000 år sedan. Det är oklart hur de hamnade där, och ingen ägare har anmält sig, säger de forskare som kopplades in på fyndet enligt nyhetsbyrån Nya Kina.

Ur Nya Lidköpings-Tidningen
12 april 2006

Var trycktes papperspolletterna?

Papperspolletter av olika slag användes i hela landet och under olika tider. Utgivare kunde vara en lokal fattigvårdsinrättning, Stora Kopparbergs Bergslag eller ett badhus i Norrköping. Vissa polletter är mycket fint framställda (som t.ex. de från Stockholms Spinnhus) med vackert tryck, medan andra är enkla och oansenliga (som t.ex. barberarpolletterna från Stockholm). Helt klart finns det en koppling mellan utseendet och tillgången till ett tryckeri.

Vid slutet av 1800-talet och början av 1900-talet fanns det betydligt fler tryckerier i landet än vad som finns idag. Nästan varje stad hade en egen dagstidning som trycktes lokalt. Ofta fanns där också ett eller till och med flera tryckerier som kunde ta fram inbjudningskort, broschyrer och andra småskrifter, reklamblad, visitkort och matsedlar m.m.

Vid början av 1900-talet fanns det även några svenska tryckerier som specialiserade sig på tillverkningen av olika typer av biljetter och andra småtryck. Ett sådant företag var Aktiebolaget Sydsvenska Biljettryckeriet i Landskrona som hade bildats 1906 av G. A. Lindblom. Han hade lärt sig konsten att trycka biljetter i Darmstadt i Tyskland hos den välkända firman Georg Goebel A. G. Detta tyska företag hade levererat biljettryckningsmaskiner över hela världen (dock inte till USA som använde sig av ett helt annat system). Lindblom köpte två maskiner som han transporterade hem till Sverige.

Den första större kunden kom nästan omedelbart. Det var Malmö stads spårvägar som just då lade om sin spårvägstrafik från hästar till eldrift. Spårvägsbolaget hade tidigare inköpt sina biljetter från Danmark. Under första världskriget sålde AB Sydsvenska Biljettryckeriet (SBT) pappersfönsterremсор i rullar. En annan produkt var gummerat papper som t.ex. användes vid flasketikettering. Man tog också fram en klistreremsa som hade det franska namnet *Papier Gommé Transparent*. En till synes obetydlig nyttighet var uppnådade festmärken samt rullar för papper som användes i kassa- och räknemaskiner.

En och annan användbar papperspollett tillverkades också, nämligen lunch- och middagskuponger. Ordet "pollett" fanns ofta utskrivet. Mest trycktes emellertid olika typer av biljetter. Deras mest spännande order

kom 1912. Då fick SBT en order från Kina på många miljoner biljetttämnen. Något senare ville även Turkiet köpa sådana. I Kina och Turkiet fanns redan installerade maskiner för biljettryckning, men däremot inga skärmaskiner.

Här hemma klarade dock Statens Järnvägar sina behov av biljetter genom egen biljettpapparat. I/W

Källa

Lindblom, G. A., *Aktiebolaget Sydsvenska Biljettryckeriet 1906-1946*. Landskrona 1946. □

Spelknep med dubbelsidigt mynt

"Kronvägg" är ett penningsspel som har nästan 250 år på nacken. Redan 1765 finns leken belagd och den har alltså ingenting med myntet krona att göra. Spelet gick nämligen ut på att man skulle gissa vilken sida av myntet, krona eller klave, som hamnade uppåt efter att man kastat ett mynt mot väggen och det sedan studsat ned på marken.

I J. O. Wedbergs klippsamling finns en notis från 1848, där det berättas om några "industririddare" (gammalt ord för bedragare) som lurat till sig penningvinster i spelet kronvägg. Särskilt drängen Lars Nilsson blev ansatt, då han vunnit några riksdaler på sitt fusk. Små belopp kan det tyckas, men rätt ska vara rätt. När bedrägeriet upptäcktes blev bedragarna polisanmälda. Eskilstuna Allehanda berättar hur det gick till:

Ett nytt spelknep har af några industririddare blifvit härstädes begagnadt, vid utöfvandet af ett spel med benämning "kronvägg", dertill slantar begagnas, hvilka under spelet kastas i höjden och gissning derunder af den kastande sker å antingen "krona" eller "klafve".

För att alltid vara säker på sin sak, hafva till kastningen begagnade slantar blifvit skurna i tu och sedan ihoplödda sålunda, att samma slantar erhållit lika prägel å ömse sidor, och, utbytta emot de af motspelarne utsatte mynt, försäkrat den kastande, som derjemte tillkommit rättighet att gissa, om beständig vinst.

Rättgång härom förevar nyligen, der vid en hos Handlanden Moback i tjänst varande Dräng vid namn Lars Nilsson isynnerhet blef ansatt. Han lærer på spelet hafva vunnit några Riksdaler i kopparslantar.

Mer om kronväggskastning finns att läsa i *SNT* 2000:1 s. 18-19 och 2004:4 s. 84.

MGL

MYNTAUKTION

Söndagen 26 november 2006 på Kungliga Myntkabinettet
Slottsbacken 6, Stockholm med start kl. 12.00

Vi kommer att försälja en svensk myntsamling från Olof Skötkonung till modern tid
med tonvikten lagd på Vasaperioden samt ett antal svenska besittningsmynt.

Auktionen avslutas med en trevlig samling kastmynt.

NORDLINDS MYNTHANDEL AB

Karlavägen 46, Box 5132, 102 43 Stockholm
Tel. 08/662 62 61, fax 08/661 62 13, info@nordlindsmynt.se

Auktionskatalog med avbildningar i färg erhålls enklast genom insättande
av 150:- på vårt Plusgirokonto 25 42 99-1 och beräknas utkomma 1 november.

Katalogen kommer att finnas utlagd på www.nordlindsmynt.se.

Visning kommer att äga rum veckan innan auktionen i våra lokaler och även under
Myntets Dag på KMK lördagen 25 november eller efter överenskommelse.

Kristianstadsortens Numismatiska Förening 40 år 1966 - 2006

I samband med firandet av föreningens 40-årsjubileum avhålls en bättre auktion den 15 oktober i Siriusordens festsal i Kristianstad

**Auktionslista och upplysningar:
Dan Carlberg, tfn 073 - 310 48 91**

SVERIGES MYNTHANDLARES FÖRENING

är en sedan 1973 etablerad sammanslutning av mynthandlare, hitintills 19 företag i nio olika städer i landet. Föreningen är ensam i sitt slag i Sverige.

Genom samarbete med de övriga medlemmarna vill varje mynthandlare förbättra och utöka sina tjänster.

Antikboden

Kyrkogatan 2, 222 22 LUND
Tel. 046-12 99 00

Karlskrona Mynthandel

Hantverkaregatan 11, 371 35 KARLSKRONA
Tel. 0455-813 73

Kronans Mynt

Västra Hamngatan 6, 411 17 GÖTEBORG
Tel. 031-13 55 81

Rune Larssons Mynthandel

Stora Brogatan 14, Box 98, 503 06 BORÅS
Tel. 033-41 03 15

Lunds Mynthandel

Klostergatan 5, 222 22 LUND
Tel./fax 046-14 43 69

AB Malmö Mynthandel & Vykortsantikvariat

Sven Gunnar Sandberg
Kalendegatan 9, 211 35 MALMÖ
Tel. 040-611 65 44

J. Melin Mynt

Koltrastvägen 23, 370 24 NÄTTRABY
Tel. 0455-155 99

Myntinvest Corona

Östra Storgatan 20, 611 34 NYKÖPING
Tel./fax 0155-28 63 25

Mynt & Medaljer

Sveavägen 96
Box 195 07, 104 32 STOCKHOLM
Tel./fax 08-673 34 23

Ulf Nordlinds Mynthandel AB

Karlavägen 46
Box 5132, 102 43 STOCKHOLM
Tel. 08-662 62 61, Fax 08-661 62 13

Norrtälje Mynt AB

Nils Ferlins gränd 1
Box 4, 761 21 NORRTÄLJE
Tel. 0176-168 26, Fax 0176-168 56

Pecunia HB

Farinvägen 8, 245 33 STAFFANSTORP
Tel. 046-25 21 19

J. Pedersen Mynthandel

Norra Strandgatan 30
Box 1320, 251 13 HELSINGBORG
Tel./fax 042-12 25 28

Selins Mynthandel

Regeringsgatan 6, 103 27 STOCKHOLM
Tel. 08-411 50 81, Fax 08-411 52 23

Strandbergs Mynthandel

Arsenalsgatan 6
Box 7377, 103 91 STOCKHOLM
Tel. 08-611 01 10, Fax 08-611 32 95

Tamco Numismatics

Box 6235, 102 35 STOCKHOLM
Tel./fax 08-650 0342

Ticalen Mynthandel

Stureplatsen 3, 411 39 GÖTEBORG
Tel./fax 031-20 81 11

J. Waldén Mynthandel AB

Nybrogatan 36
Box 5381, 102 49 STOCKHOLM
Tel. 08-662 50 60, 070-607 65 34

Håkan Westerlund Mynthandel

Vasagatan 42, 111 20 STOCKHOLM
Tel. 08-411 08 07, Fax 08-21 21 96

SVERIGES MYNTHANDLARES FÖRENING

Box 19 507, 104 32 Stockholm, Tel. 08-673 34 23, Fax 08-673 34 23
Besök vår hemsida: www.mynt.nu/smf/

MYNTAUKTION

25 november 2006

på Grand Hotel i Stockholm

Såld på auktionen den 1-3 maj 2006 i Köpenhamn.

Lot 4846
Utrop 5.400 SEK
Såld 10.600 SEK

Lot 4910
Utrop 1.500 SEK
Såld 6.700 SEK

Lot 4543
Utrop 7.800 SEK
Såld 24.200 SEK

Lot 4790
Utrop 15.600 SEK
Såld 26.500 SEK

Vi tar fortsättningsvis emot material till vår nästa auktion.

Ahlström/Thomas Høiland Myntauktioner AB

Frimärken • Mynt • Vin • Smycken

Rådmansgatan 21 • S-100 41 Stockholm • Tel +46 08-101010

Lygten 37 • DK-2400 Köpenhamn NV • Tel +45 3386 2424

info@THauctions.com • www.THauctions.com